

Půjčky, dluhy a jejich odpouštění

Závěrečná zpráva z kvantitativního výzkumu
STEM/MARK | únor/březen 2021

Přehled kapitol

Hlavní zjištění	str. 3
Parametry výzkumu, struktura vzorku	str. 4
Názory na dluhy a jejich odpouštění	str. 9
Realizátor výzkumu	str. 27

Hlavní zjištění

Cílem státu při tvorbě zákonů by mělo být hlavně zajistit, aby se věřitel dostal ke svým penězům!

Dluhy se mají platit. Celkem 95 % respondentů rozhodně souhlasí, že pokud si půjčí peníze, je jejich povinností je vrátit.

Dluhy by měly být vymahatelné. Téměř všichni Češi jsou toho názoru, že když zaměstnanec či živnostník nedostane za svou práci zaplacen, má právo dlužnou částku vymáhat. Stejně tak věřitel v situaci, kdy dlužník nesplácí svou půjčku.

Úvěry k životu patří. Více než dvě třetiny dotázaných považují půjčky a úvěry za běžnou součást života. Mělo by se k nim však vždy přistupovat zodpovědně a **zadlužit se jen v opodstatněných případech**, například z důvodu pořízení vlastního bydlení. Určitě ne kvůli dovolené nebo dárkům pro rodinu.

Hlavní odpovědnost za nesplácení dluhu nese dlužník, který měl lépe zhodnotit své možnosti. Myslí si to 4 z 5 oslovených. Tomu odpovídají i postoje české veřejnosti k příslušným zákonům.

Zákony by rozhodně neměly umožňovat smazání dluhu, ze kterého je splaceno méně než 30 %. Hranice by se musela posunout alespoň na 80 %, aby s ní alespoň polovina respondentů souhlasila.

Většina Čechů by dluh neodpustila ani po 10 letech. **Celkově si zmírňování podmínek oddlužení lidé nepřejí.**

Parametry výzkumu, struktura vzorku

Parametry výzkumu

Cíl výzkumu

Zjišťování postojů české veřejnosti k půjčování peněz, dluhům a jejich odpouštění

Sledování odlišností v názorech a odpovědích v závislosti na sociodemografických charakteristikách obyvatel

Cílová skupina

Česká populace 18+

Reprezentativně podle kraje a velikosti obce bydliště, vzdělanosti, pohlaví a věku respondentů

Detaily terénního šetření

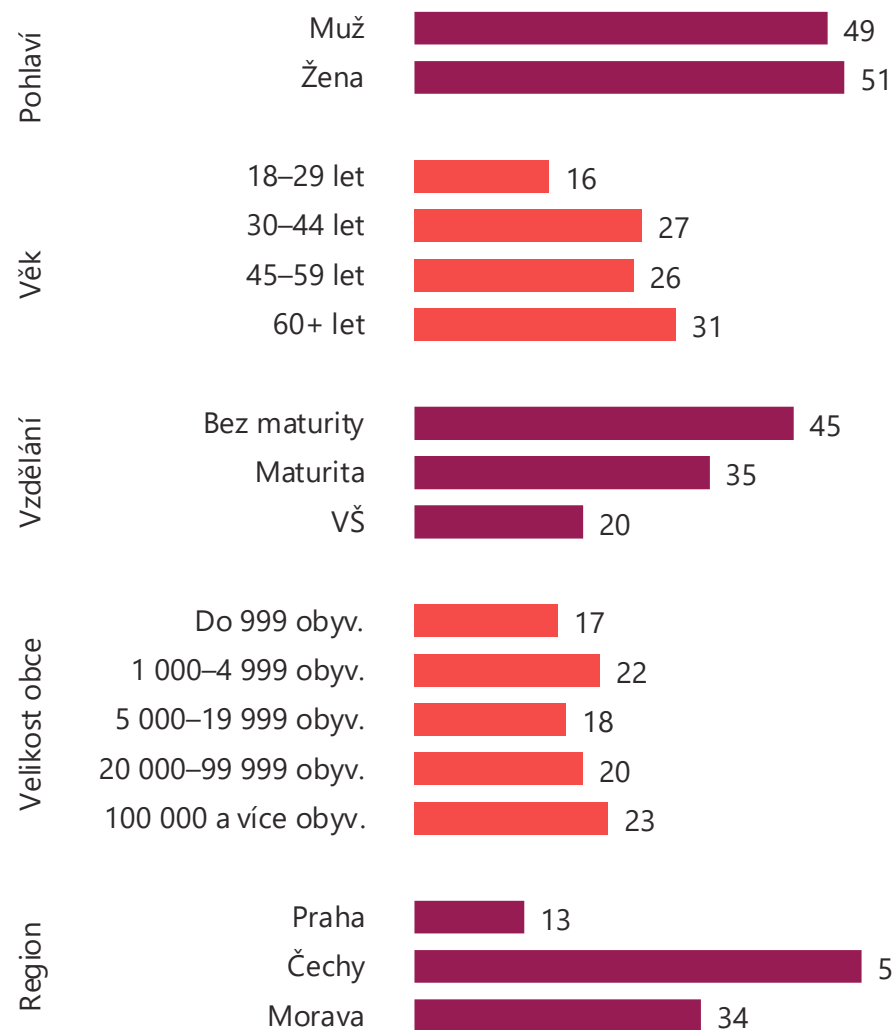
Metodika: kombinace CAWI a CATI dotazování

Počet realizovaných rozhovorů: 1 016

Termín sběru dat: 26. 2. – 6. 3. 2021

Výběr: kvótní

Data: nevážená

Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]

Máte osobní zkušenost s ...?

Exekucí

Ano, v minulosti na mě byla vedena exekuce

9

Ano, v současnosti je na mě vedena exekuce

3

Ano, ale pouze zprostředkovanou – exekuce je nebo byla vedena na osobu, která je mi blízká

11

Ne

77

S4. Máte osobní zkušenost s exekucí?

Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]

Osobním bankrotem

Ano, v minulosti jsem byl/a v osobním bankrotu

3

Ano, v současnosti se nacházím v osobním bankrotu

1

Ano, ale pouze zprostředkovanou – osobním bankrotem prochází nebo procházela osoba, která je mi blízká

7

Ne

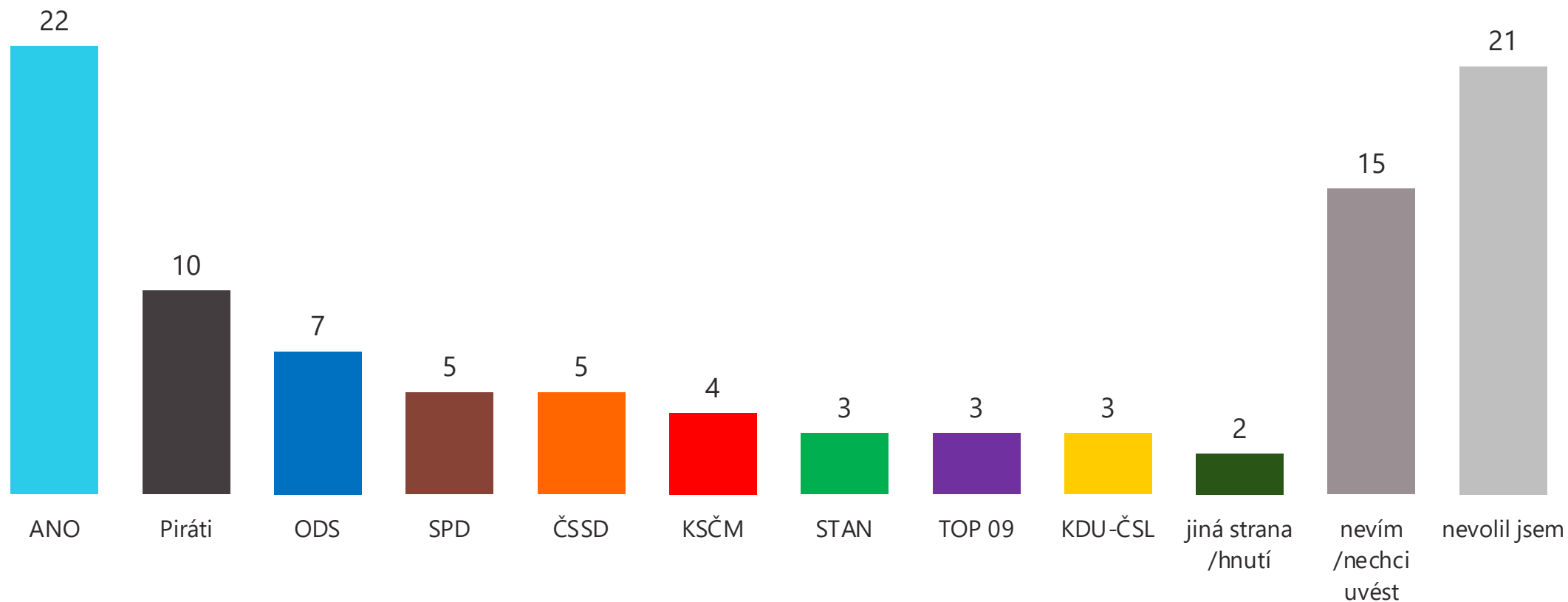
89

S5. Máte osobní zkušenost s osobním bankrotem?

Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]

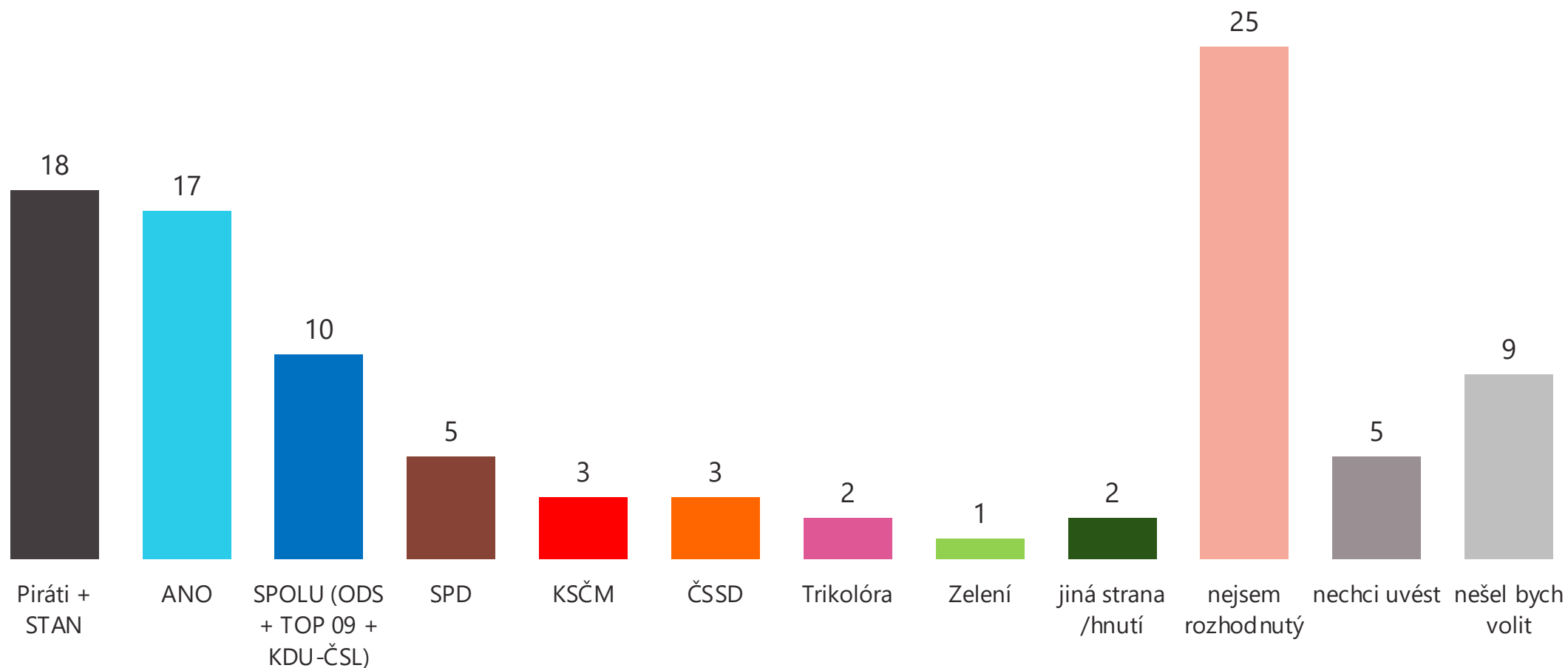
Volené strany/hnutí ve volbách do PS 2017

S6. Koho jste volil/a v posledních volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2017?
Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]

Aktuální volební preference pro volby do PS

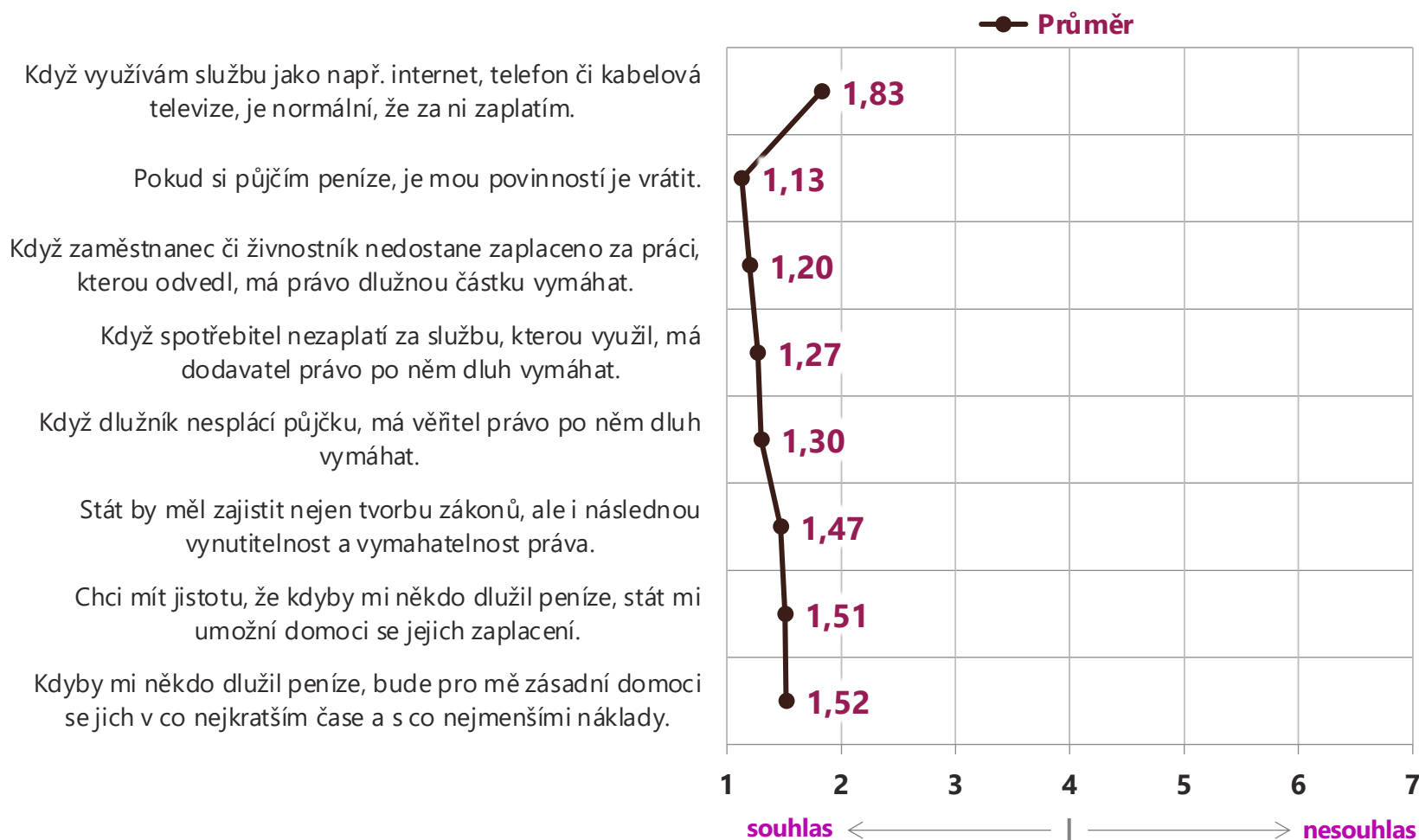
S7. Pokud by se v nejbližší době konaly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, koho byste nyní volil/a?
Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]

Názory na dluhy a jejich odpouštění

Dluhy se mají platit a být vymahatelné

více souhlasí ← | → méně souhlasí

vzdělání s maturitou
příznivci nižší
vymahatelnosti dluhů

nad 60 let, voliči
STAN a KDU-ČSL

Jihomoravský kraj,
voliči KDU-ČSL

nad 60 let

příznivci zákonů o
smazání dluhu, lidé
v exekuci

45–59 let

18–29 let, příjem pod
10 000 Kč měsíčně

45–59 let

45–59 let, nešli by k
volbám

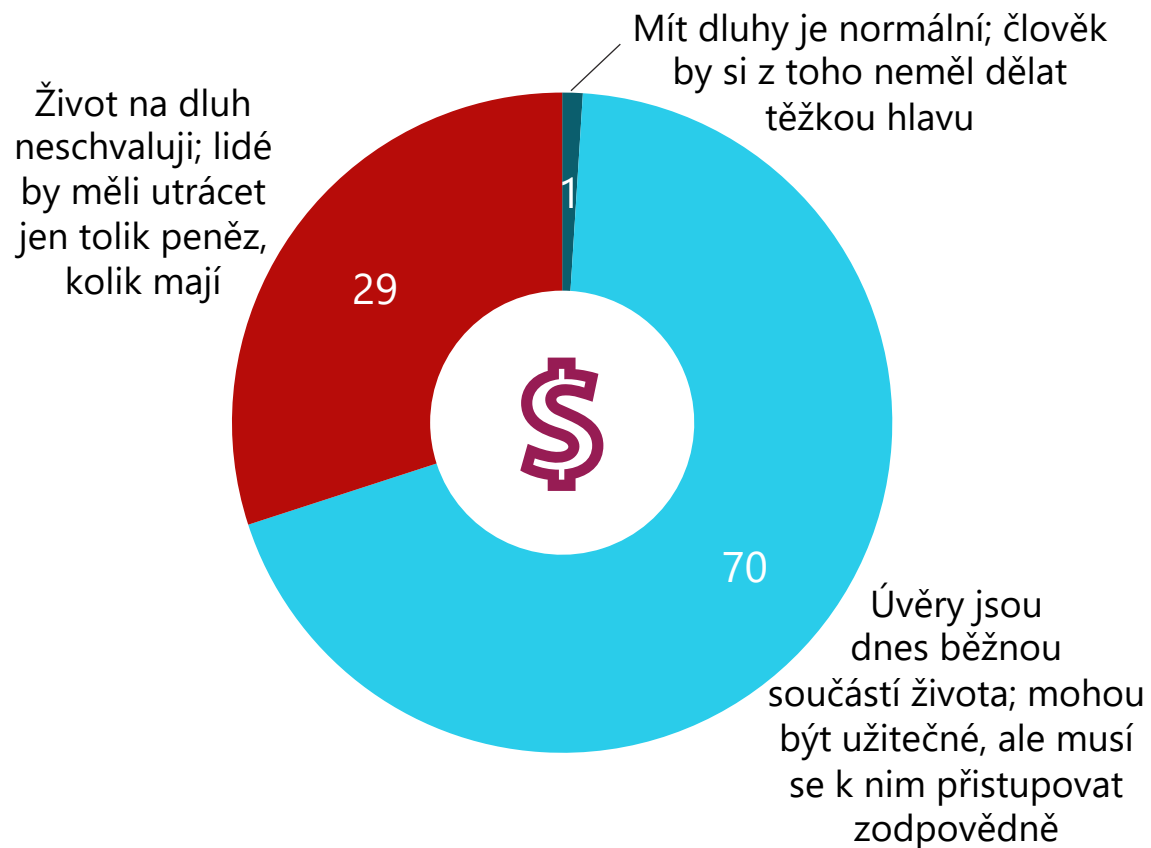
18–29 let

1) Nakolik souhlasíte, či nesouhlasíte s následujícími výroky? 1 znamená „Rozhodně souhlasím“ a 7 znamená „Rozhodně nesouhlasím“.
Všichni respondenti, n=1016.

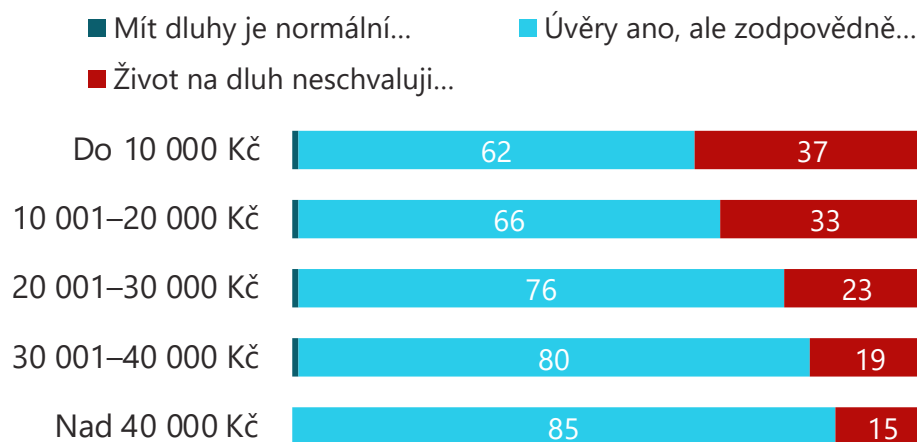

Úvěry jsou v pořádku, pokud je bereme zodpovědně

Jaký je váš názor na úvěry a nákup zboží na splátky?

- 3 z 10 oslovených zcela neschvaluji život na dluh s tím, že by lidé měli utrácet jen tolik peněz, kolik mají. Tento názor je více typický pro občany s nižšími příjmy.
- Většina lidí však považuje úvěry za běžnou součást života, ale mělo by se k nim přistupovat zodpovědně!

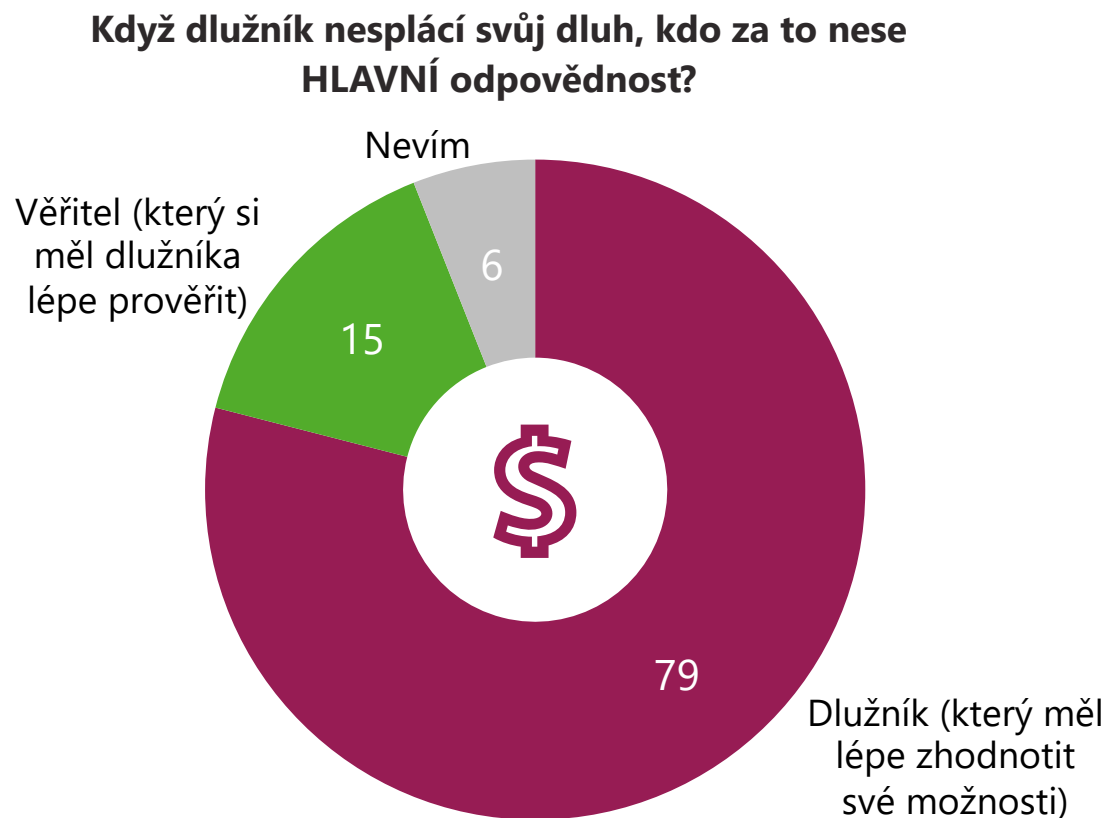

Rozdíly podle čistého měsíčního osobního příjmu respondentů.

2) Jaký je váš názor na úvěry a nákup zboží na splátky? Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]

Hlavní odpovědnost za nesplácení dluhu nese dlužník

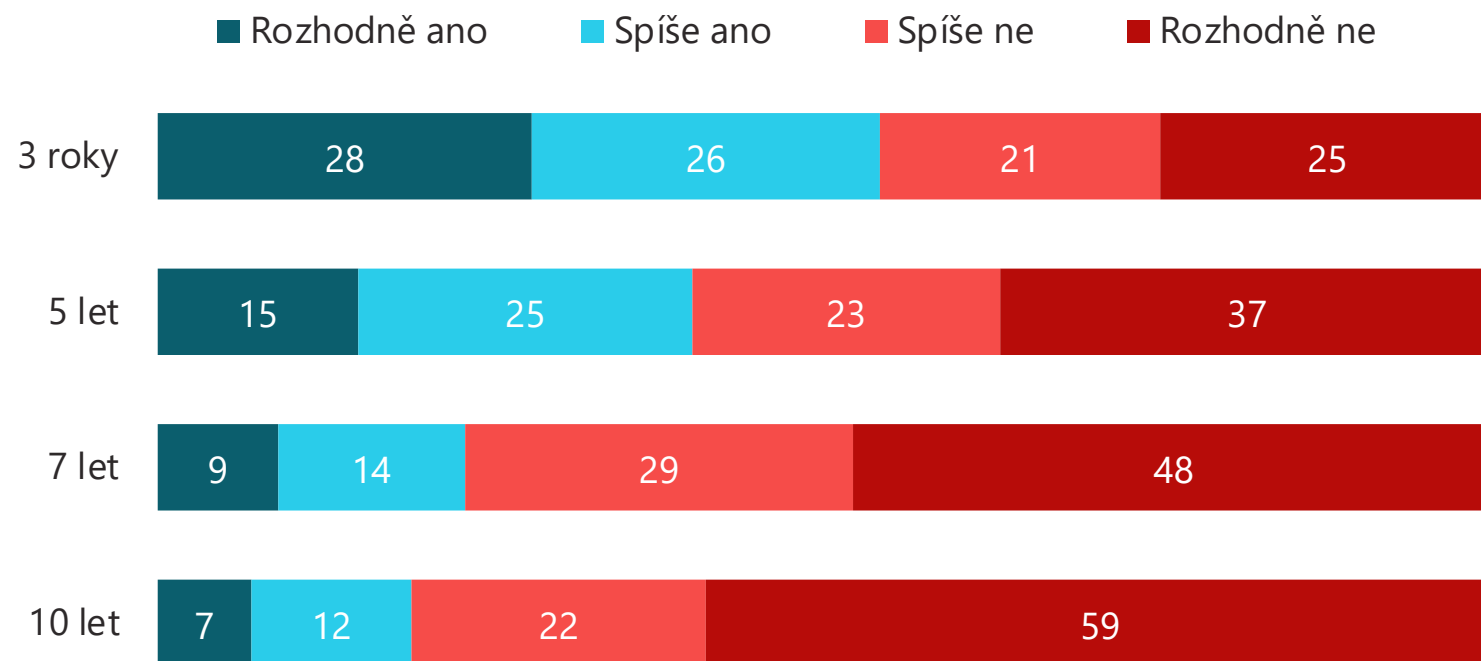
- Hlavní odpovědnost nese v případě nesplácení dluhu podle 4 z 5 Čechů ten, kdo si peníze půjčil a nezhodnotil dobře své možnosti. Na věřitele, který si měl dlužníka lépe prověřit, by svedlo hlavní vinu 15 % lidí.
- Pochybení na straně věřitele zdůrazňují častěji senioři nad 60 let (26 %) a voliči levicově orientovaných politických stran jako ČSSD, KSČM a Zelení.

3) Když dlužník nesplácí svůj dluh, kdo za to nese HLAVNÍ odpovědnost? **Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]**

Anulování dluhu za cenu života s 15 tis. Kč měsíčně

Můžete utratit velkou částku a dluh vám bude odpuštěn, ale budete muset žít *stanovenou dobu* pouze s příjmem 15 000 Kč. Využil byste této možnosti?

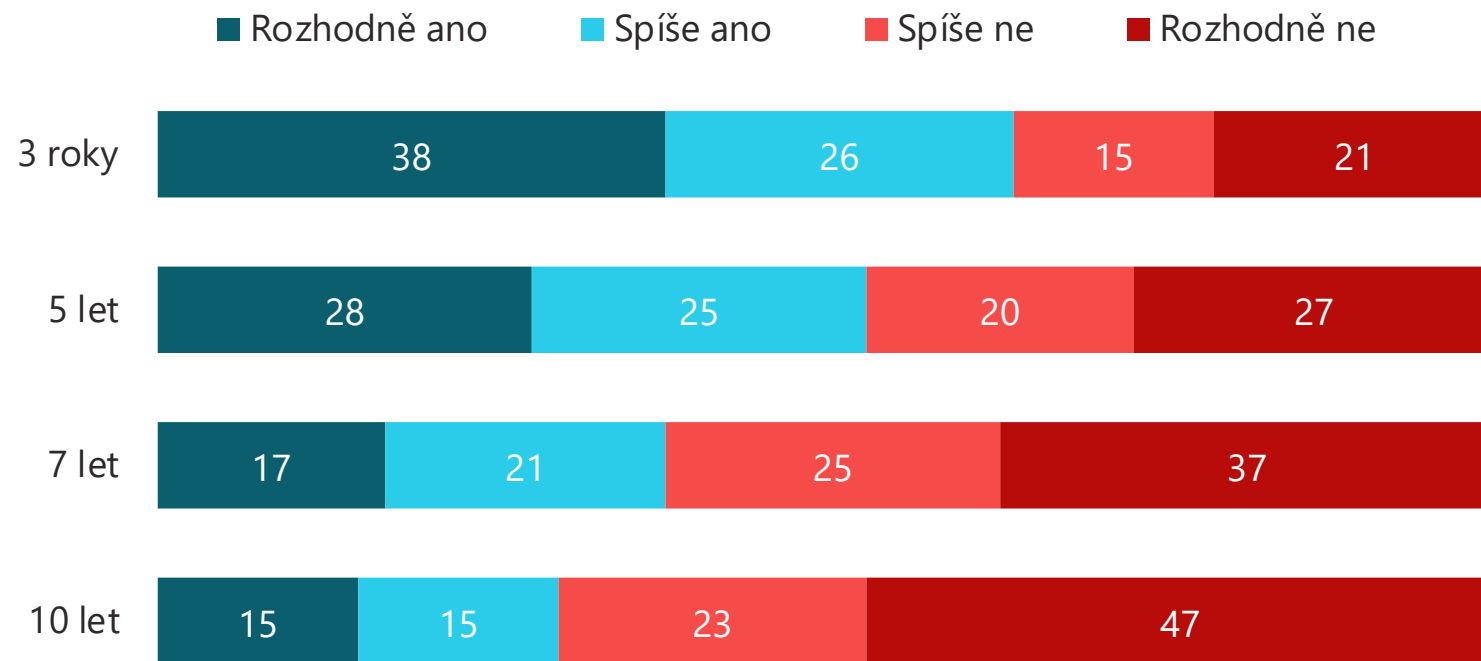
- Možnosti utratit velkou částku, třeba v řádu milionů korun, při odpuštění dluhu po 3 letech života pouze s nezabavitelným minimem 15 000 Kč, by využila více než polovina lidí.
- Podíl kladných odpovědí výrazně klesá se zvyšující se hypotetickou délkou povinného období s minimálním příjmem.

4) Představte si, že byste mohl/a utratit částku v řádu statisíců až milionů korun, a tento dluh by vám po několika letech odpustili, pokud byste určitou dobu žil/a za nezabavitelné minimum 15 tisíc korun měsíčně. Využil/a byste tuto možnost, kdybyste musel/a s minimálním příjmem žít... **Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]**

Anulování dluhu za cenu života s 20 tis. Kč měsíčně

Můžete utratit velkou částku a dluh vám bude odpuštěn, ale budete muset žít stanovenou dobu pouze s příjmem 20 000 Kč. Využil byste této možnosti?

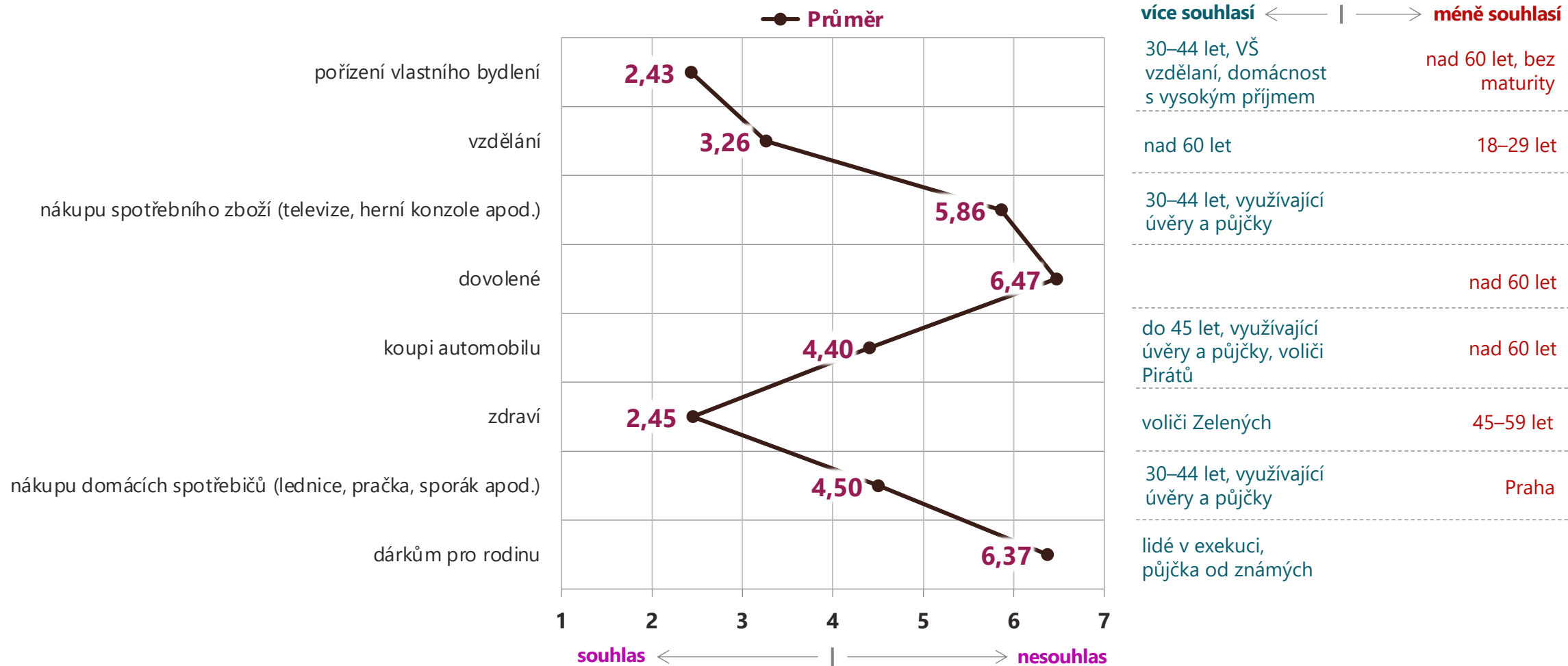

- Pokud by se nejednalo o 15 tisíc Kč měsíčně, nýbrž o 20 tisíc, nabídky by potenciálně využila ještě větší část populace.
- Více jsou podobnému „experimentování“ s dluhy nakloněni mladí lidé a ti méně vzdělaní.

5) A nyní si představte, že byste mohl/a utratit částku v řádu statisíců až milionů korun, a tento dluh by vám po několika letech odpustili, pokud byste určitou dobu žil/a za nezabavitelné minimum 20 tisíc korun měsíčně. Využil/a byste tuto možnost, kdybyste musel/a s minimálním příjmem žít... **Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]**

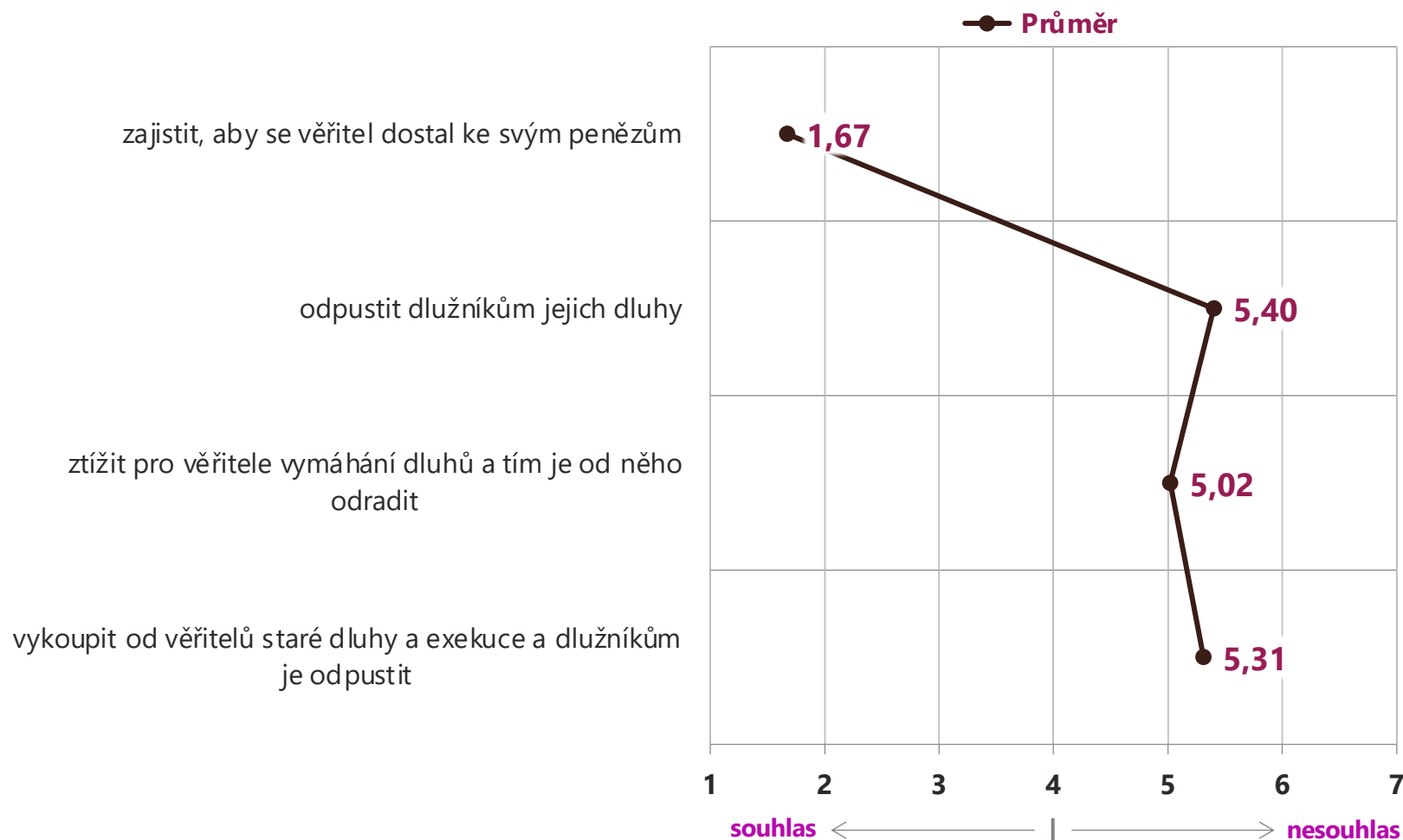
Zadlužit se kvůli dárkům či dovolené je nesmysl

6) Je podle vás v pořádku zadlužit se kvůli...? 1 znamená „Rozhodně souhlasím“ a 7 znamená „Rozhodně nesouhlasím“.
Všichni respondenti, n=1016.

Cílem státu při tvorbě zákonů by mělo být...

**...primárně
zajistit, aby se
věřitel dostal ke
svým penězům!**

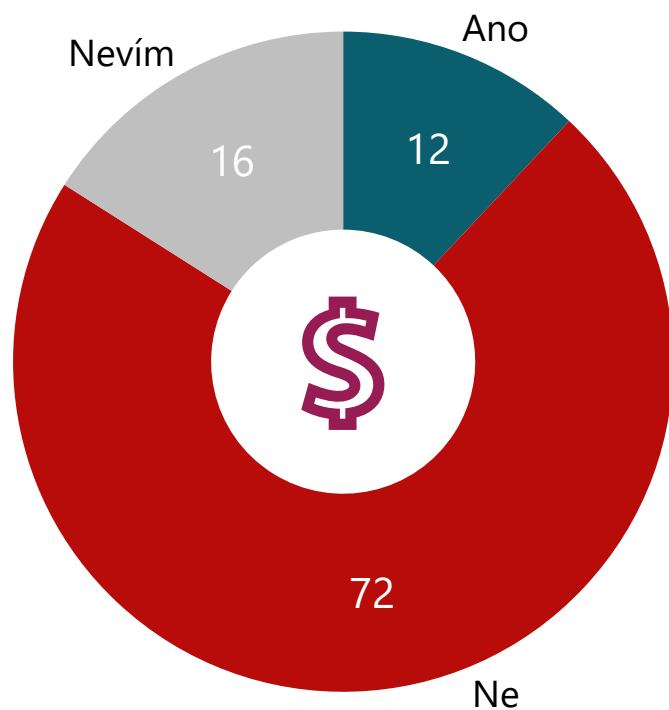

7) Cílem státu při tvorbě zákonů by mělo být...? 1 znamená „Rozhodně souhlasím“ a 7 znamená „Rozhodně nesouhlasím“.
Všichni respondenti, n=1016.

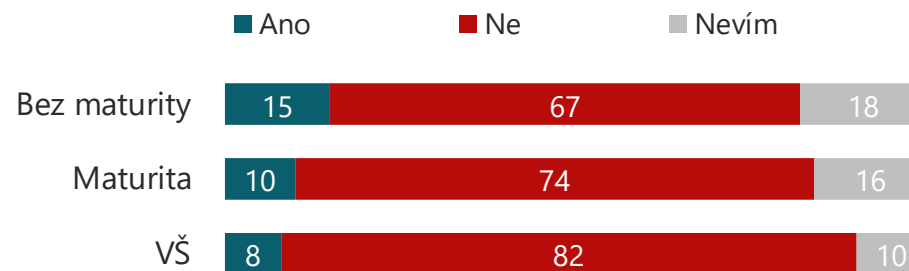
Vymahatelnost dluhů by většina lidí nesnižovala

Souhlasíte s tím, aby stát snížil vymahatelnost dluhů, čímž by mohlo dojít ke zdražení některých služeb?

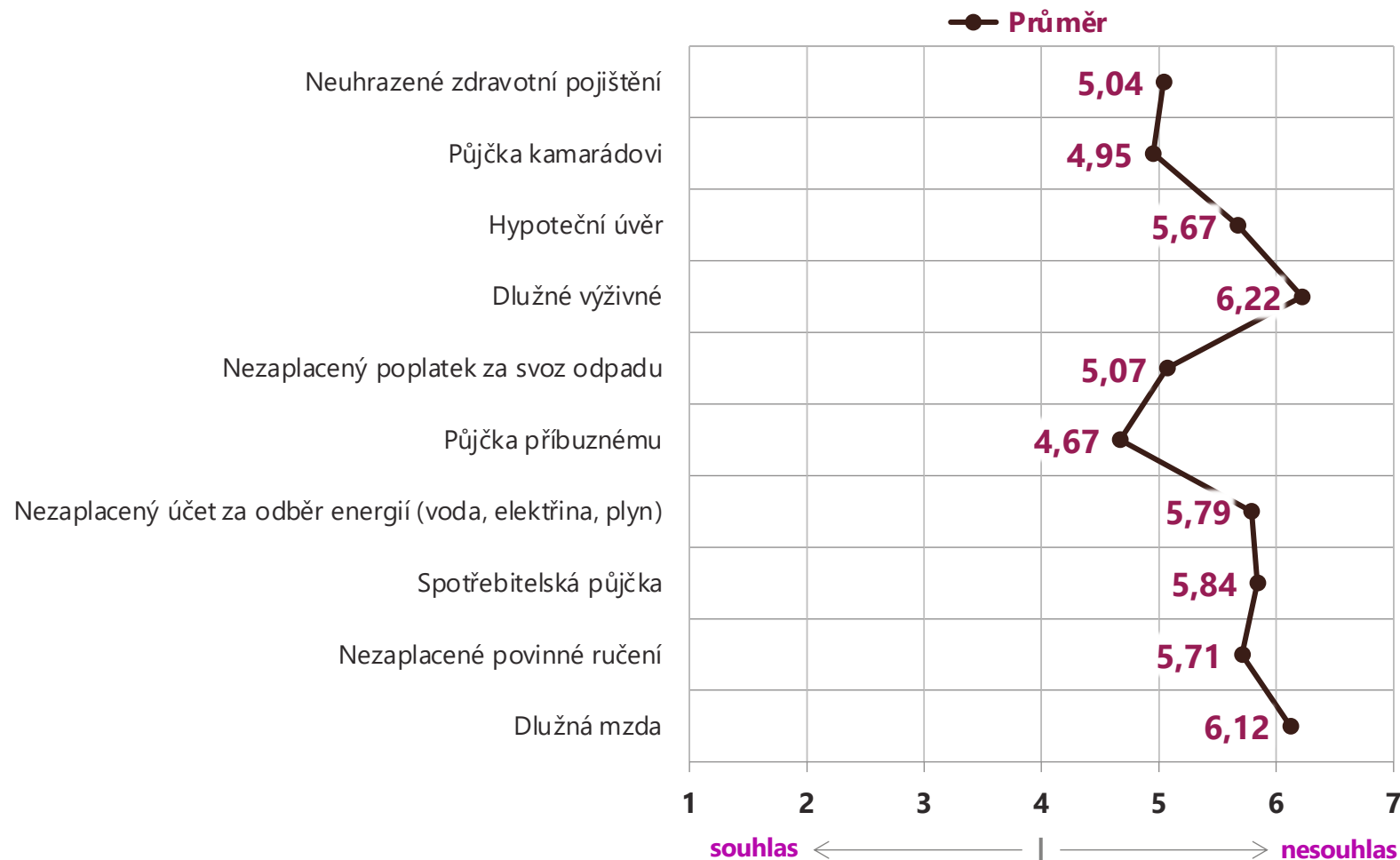

8) Souhlasíte s tím, aby stát novými zákony snížil vymahatelnost dluhů, čímž by mohlo dojít ke zdražení některých služeb (půjčky, povinné ručení, pojištění, energie apod.) pro poctivě platící zákazníky? Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]

- Změnu zákonů směrem k nižší vymahatelnosti dluhů schvaluje pouze 12 % dotázaných, častěji méně vzdělaní. Naopak téměř tři čtvrtiny lidí to odmítají.
- Snížením vymahatelnosti dluhů by totiž mohlo dojít ke zdražení některých služeb (půjčky, pojištění apod.) pro poctivě platící zákazníky, což je určitě pro velkou část respondentů klíčový faktor.

Žádné dluhy nejsou odpustitelné, zejména výživné

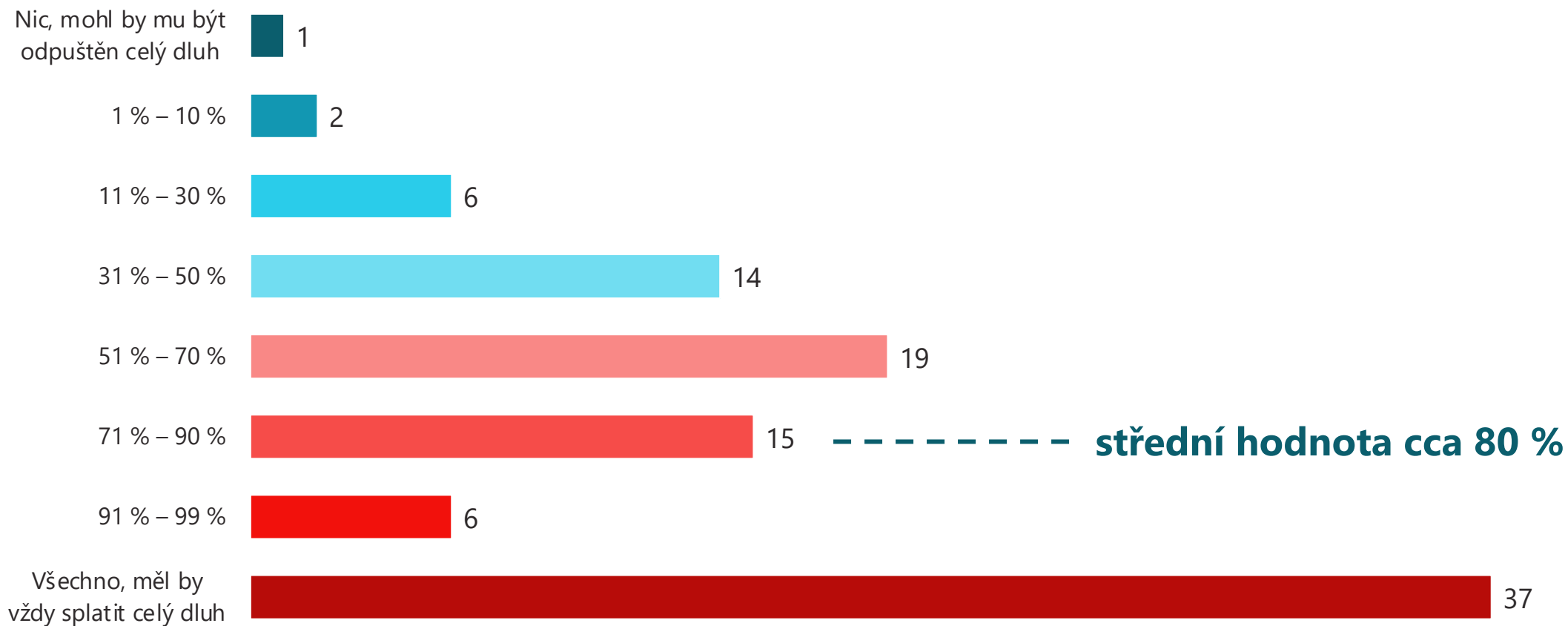
- S odpouštěním dluhů většina Čechů nesouhlasí, hlavně pokud se jedná o dlužné výživné nebo mzdu.
- Trochu mírnější přístup panuje např. u půjček příbuzným či kamarádům.
- Celkově jsou odpouštění dluhů jednoznačně více nakloněni mladí do 45 let; starší lidé by je nepromíjeli.

9) Jsou podle Vás následující dluhy odpustitelné? 1 znamená „Rozhodně souhlasím“ a 7 znamená „Rozhodně nesouhlasím“.
Všichni respondenti, n=1016.

Splatit alespoň 80 %, aby mohl být zbytek prominut

Kolik by měl člověk ze svého dluhu minimálně splatit, aby mu zbytek dluhu mohl být odpuštěn?

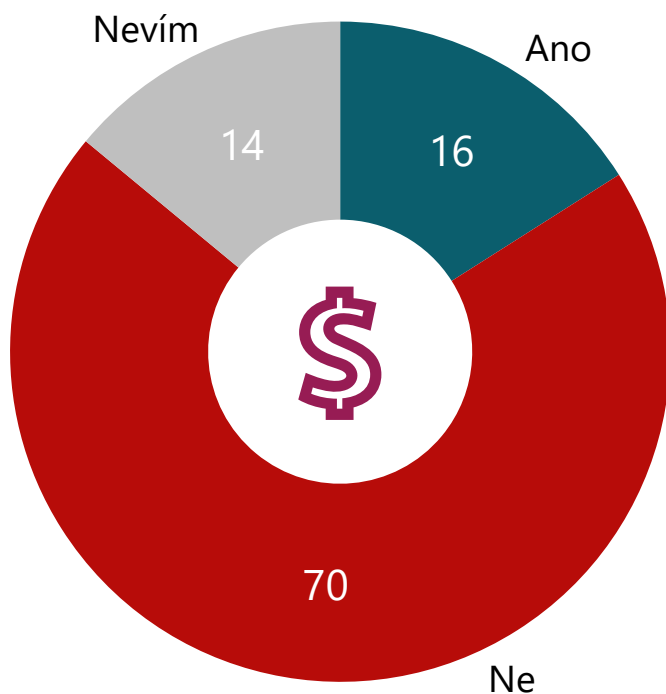

10) Kolik by měl podle Vás člověk ze svého dluhu minimálně splatit, aby mu zbytek dluhu mohl být odpuštěn? Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]

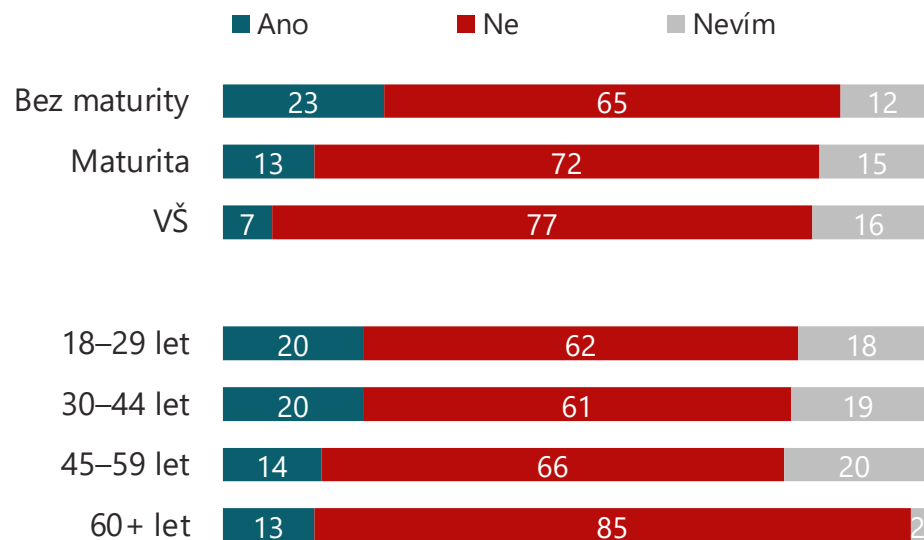

Zákony by neměly umožňovat smazání dluhu, ze kterého je splaceno méně než 30 %

Je správné, že zákony umožňují, aby byly dlužníkovi smazány dluhy, i když z nich splatí méně než 30 %?

- 7 z 10 lidí nesouhlasí s aktuálními zákony, které umožňují, aby byly dlužníkovi dluhy smazány i za situace, kdy z nich splatí méně než 30 %.
- Nesouhlas vyjádřilo více VŠ vzdělaných, seniorů a téměř všichni voliči KSČM.

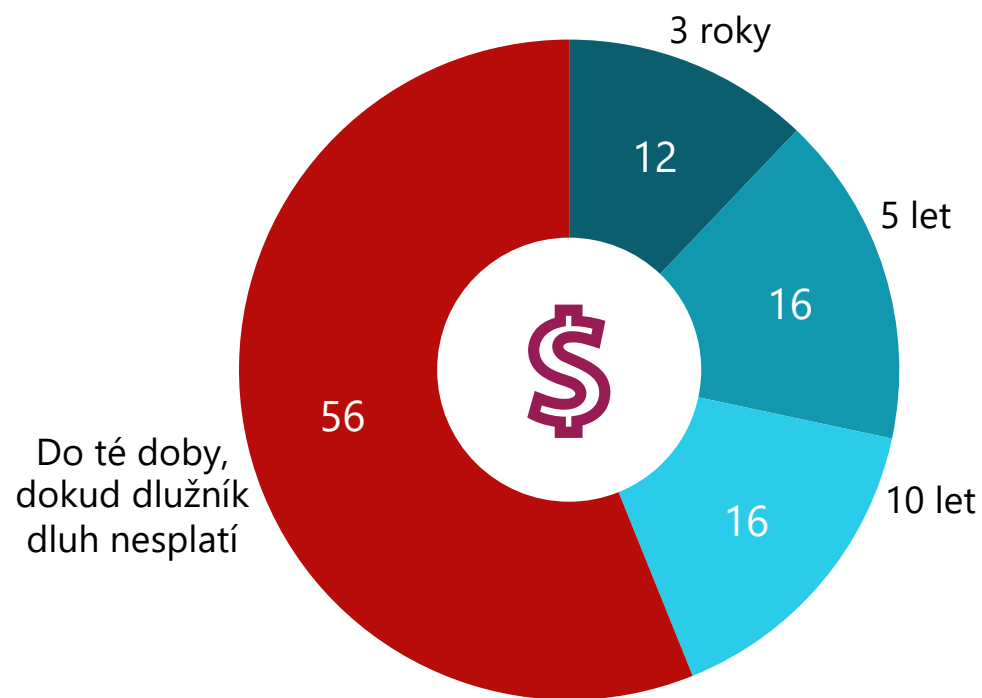

11) Je podle Vás správné, že současné zákony umožňují, aby byly dlužníkovi dluhy smazány i za situace, kdy z nich splatí méně než 30 %? **Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]**

Většina Čechů by dluh neodpustila ani po 10 letech

Pokud dlužník nesplácí dluh, jak dlouho by ho měl mít věřitel možnost vymáhat, než by byl odpuštěn?

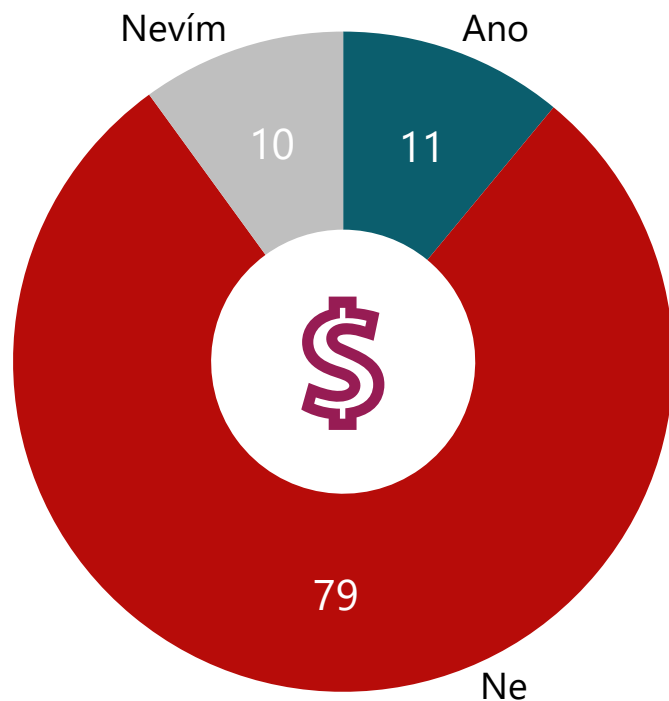
- Téměř tři pětiny oslovených se domnívají, že by měl mít věřitel možnost vymáhat po dlužníkovi dluh tak dlouho, dokud jej nesplatí. Jen menšina se přiklání k tomu, že by mohl být dluh po určité době odpuštěn – konkrétně 12 % by jej odpustilo již po 3 letech, 16 % po 5 letech a 16 % po 10.
- Pro dřívější odpuštění dluhu jsou zejména lidé s nižšími příjmy a méně vzdělaní (bez maturity); vůbec nejvýrazněji pak respondenti, kteří se v současnosti nacházejí v osobním bankrotu nebo je na ně vedena exekuce.

12) Pokud dlužník nesplácí svůj dluh, jak dlouho by měl mít věřitel možnost ho po něm vymáhat, než by mu byl odpuštěn? **Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]**

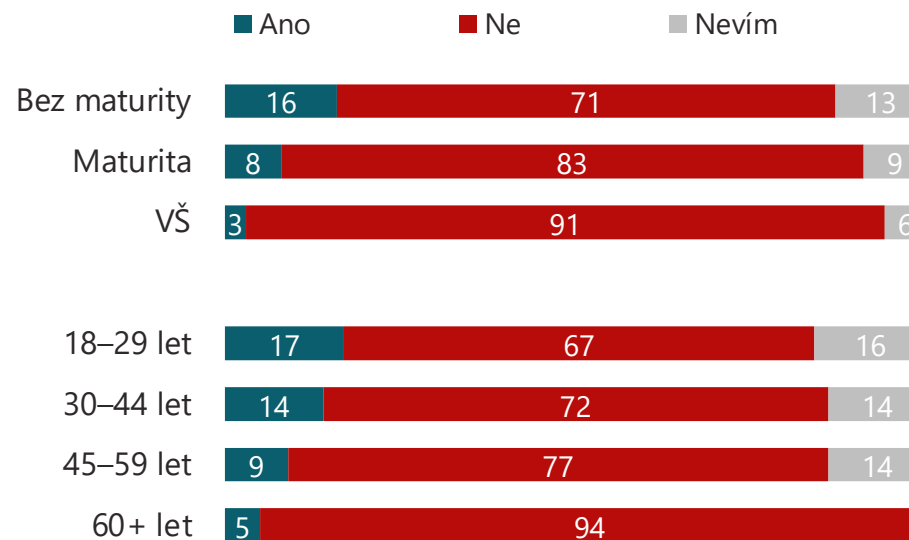
Výrazné zmírnění podmínek oddlužení si lidé nepřejí

Souhlasíte se zmírněním podmínek oddlužení, aby ke smazání dluhů stačilo splatit 40 000 Kč za 3 roky?

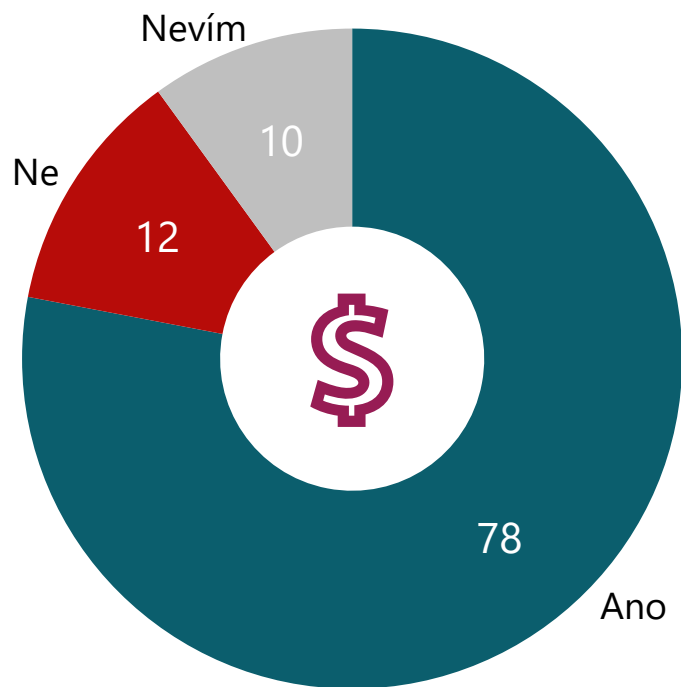
13) Zákodníci zvažují další zmírnění podmínek oddlužení, díky němuž by dlužníkovi ke smazání dluhů stačilo, aby během 3 let splatil věřitelům dohromady cca 40 000 korun. A to bez ohledu na to, že jim dluží třeba i miliony. Souhlasíte s tím, aby taková změna byla přijata? **Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]**

- Další zmírnění podmínek oddlužení, díky němuž by dlužníkovi ke smazání dluhů stačilo, aby během 3 let splatil věřitelům dohromady cca 40 000 korun, a to bez ohledu na to, že jim dluží třeba i miliony, si přibližně 4 z 5 Čechů nepřejí – zejména starší lidé a VŠ vzdělání.

Peníze, které jsme někomu půjčili, chceme vrátit i za cenu zásahu státu a prodání dlužníkova majetku

Když Vám někdo dluží peníze, měl by mu být (při nutnosti) prodán majetek a použit na úhradu dluhu?

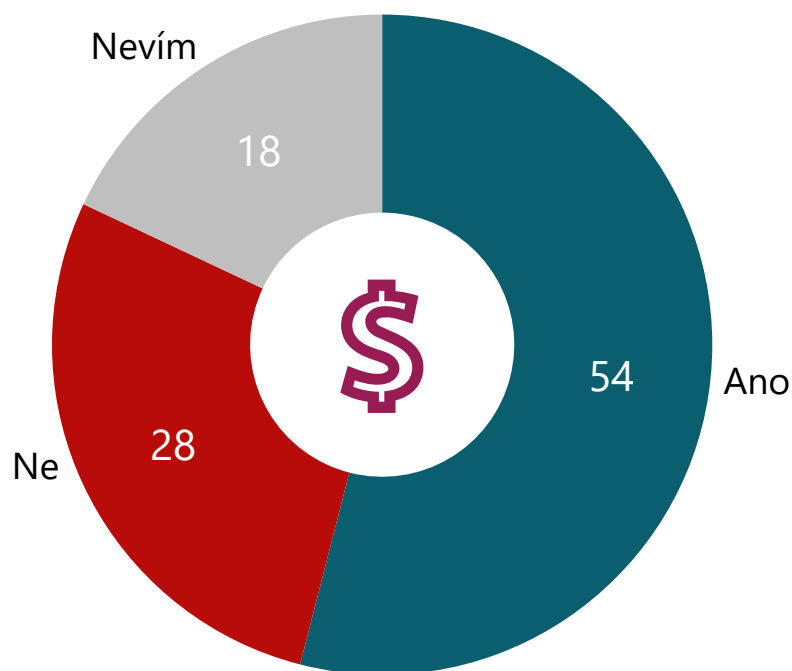
- Pokud je na osobu, které jsme půjčili peníze, vedeno více exekucí, splácí formou srážek ze mzdy, ale velmi pomalu, přičemž má doma majetek nemalé hodnoty (televizi, domácí kino apod.), stát by měl podle naprosté většiny dotázaných (78 %) umožnit, aby jí byl tento majetek prodán a použit na úhradu dluhu.
- K tomuto kroku by častěji přistoupili VŠ vzdělání (86 %), senioři (88 %) či lidé žijící v Praze (88 %). Proti jsou spíše respondenti s nižšími příjmy a ti, kdo nechodí k volbám.

14) Představte si, že Vám někdo dluží peníze. Je na něj vedeno více exekucí, dohromady věřitelům dluží statisíce korun. Splácí formou srážek ze mzdy, které jsou ale tak nízké, že se na splacení Vašeho dluhu dostane až zhruba za 10 let. Dlužník má ale doma věci nemalé hodnoty (televize, domácí kino, herní konzole apod.). Měl by stát v takovém případě umožnit, aby mu byl tento zbytný majetek prodán a použit na úhradu dluhu? **Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]**

Možnost věřitele vybrat si exekutora většina schvaluje

Je podle vás správné, aby si věřitel mohl vybrat exekutora, kterému svěří vymáhání svého práva?

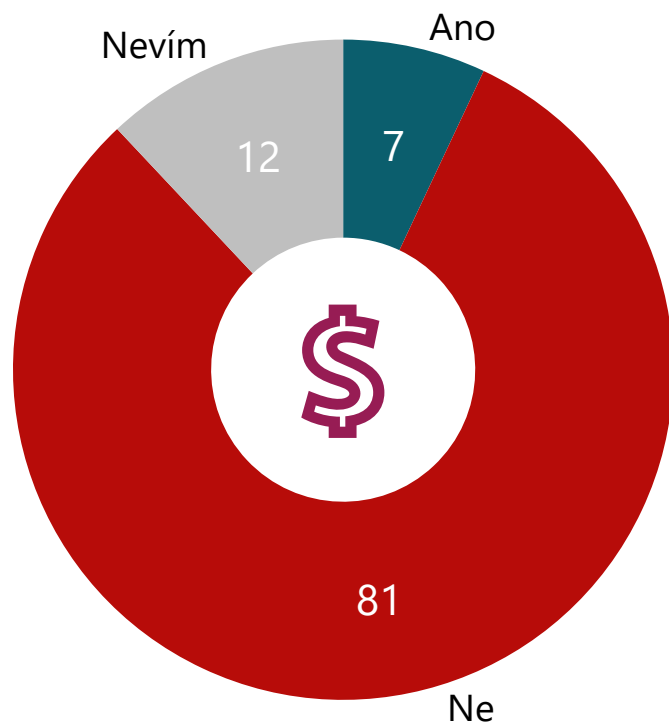
- Více než polovina (54 %) oslovených považuje za správné, aby si věřitel mohl vybrat konkrétního exekutora, kterému svěří vymáhání svého práva. Nesouhlas vyslovila necelá třetina respondentů, přičemž téměř každý pátý neměl na tuto otázku jednoznačný názor.
- S možností výběru exekutora souhlasí spíše mladí do 30 let (65 %). Na druhou stranu negativnější postoj panuje u lidí, kteří již mají osobní zkušenost s exekucemi nebo osobním bankrotem.

15) V Česku je více než 150 exekutorských úřadů, které se výrazně liší svou velikostí, personálním a technickým zázemím, kvalitou a úspěšností své práce. Je podle vás správné, aby si věřitel mohl vybrat exekutora, kterému svěří vymáhání svého práva? **Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]**

Nevratná záloha by se exekutorům platit neměla

Souhlasíte s tím, aby věřitel před započítáním exekuce zaplatil exekutorovi nevratnou zálohu?

- Většina (81 %) respondentů nesouhlasí s tím, aby věřitel před započítáním každé exekuce zaplatil exekutorovi nevratnou zálohu v řádu až tisíců korun, na níž by měl exekutor nárok bez ohledu na to, zda řádně vykoná svou práci.
- Tato myšlenka se nejvíce protíví lidem nad 60 let (95 %), jedincům z domácností s příjmy pod 20 000 Kč měsíčně (89 %) a voličům ANO (92 %), naopak podporu by tomuto postupu vyjádřilo 16 % voličů ODS.

16) Souhlasíte s tím, aby věřitel před započítáním každé exekuce zaplatil exekutorovi nevratnou zálohu v řádu až tisíců korun, na níž by měl exekutor nárok bez ohledu na to, zda řádně vykoná svoji práci? **Všichni respondenti, n=1016 [údaje v %]**

PRO VÝZKUM

NÁZORY MĚNÍ SVĚT

- ✓ Zaručujeme Vám, že výzkum není prodej
- ✓ Chráníme údaje
- ✓ Minimalizujeme množství údajů při sběru a zpracování
- ✓ Jsme transparentní
- ✓ Máme souhlas, nebo jiný zákonný důvod pro zpracování
- ✓ Sdílíme údaje jen s výslovným souhlasem
- ✓ Respektujeme práva respondentů
- ✓ Dodržujeme pravidla řádné profesní péče
- ✓ Ručíme za subdodavatele
- ✓ Uplatňujeme dodržování principů v praxi

Realizátor výzkumu

Petr Gajdušek
Client Service Manager

+420 603 554 511
gajdusek@stemmark.cz

STEM MARK

Smrčková 2485/4
180 00 Praha 8

www.stemmark.cz
twitter.com/stemmark
slideshare.net/stemmark

Pomáháme nejen našim klientům

